

Sygn. akt I C 3343/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Joanna Dalba

Protokolant: Anna Szwed

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa miasta (...)

przeciwko R. R.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 3343/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 maja 2014 roku (data prezentaty sądowej) miasto(...)- Zarząd (...) - reprezentowane przez pełnomocnika (pełnomocnictwo – k. 4) – wniosło o zasądzenie od R. R. kwoty 448,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 224,40 złotych od dnia 11 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty;
- od kwoty 224,40 zł od dnia 3 września 2013 roku do dnia zapłaty.

Nadto powód wniósł o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że pozwany w dniu 27 lipca 2013 roku oraz w dniu 19 września 2013 roku korzystał z komunikacji miejskiej nie posiadając ważnego dokumentu przewozu, tj. biletu. Powód dwukrotnie zobowiązał pozwanego do zapłaty kwoty 220,00 złotych tytułem opłaty dodatkowej oraz należności przewozowej w wysokości 4,40 złotych. Pozwany nie uregulował należności w ustalonym terminie płatności. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia powód wskazał art. 33a ust. 3 ustawy Prawo Przewozowe, Uchwałę nr XVI/301/2011 Rady m.(...)z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie opłat za usługi przewozowe środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.(...)oraz art. 360 i 361 k.p.c. (**pozew wraz z załącznikami – k. 2 – 12**).

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2014 roku Sąd ustanowił dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora. (**postanowienie – k. 19**).

W odpowiedzi na pozew, złożonej w dniu 6 października 2014 roku, kurator wniósł o oddalenie powództwa i przyznanie wynagrodzenia za sprawowaną funkcję w postępowaniu. Uzasadniając swoje stanowisko kurator podniósł, iż powód nie wykazał zasadności dochodzonego roszczenia. Zakwestionował przy tym moc dowodową załączonych

przez powoda dokumentów oraz wiarygodność dwóch różnych podpisów pozwanego. (**odpowiedź na pozew – k. 42 – 46**)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Kontroler biletów nr 378 w imieniu Zarządu (...) miasta (...)wystawił w dniu 27 lipca 2013 roku wezwanie do zapłaty opiewające na kwotę 224,40 zł, przeciwko R. R. z tytułu opłaty za brak odpowiedniego lub ważnego dokumentu przewozu. (**kserokopie – 5, potwierdzone kserokopie – k. 40**).

Kontroler biletów nr 206 w imieniu Zarządu (...) miasta (...)wystawił w dniu 19 sierpnia 2013 roku wezwanie do zapłaty opiewające na kwotę 224,40 zł, przeciwko R. R. z tytułu opłaty za brak odpowiedniego lub ważnego dokumentu przewozu. (**kserokopie – 6, potwierdzone kserokopie – k. 41**).

Podpis osoby wskazanej w wystawionym wezwaniu do zapłaty z dnia 17 lipca 2013 jako pozwany różni się od podpisu złożonego przez osobę wskazaną jako pozwany w wystawionym wezwaniu do zapłaty z dnia 19 sierpnia 2013 roku. (**wezwania do zapłaty k.5-6, k.40- 41**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dokumenty.

Podkreślić należy, iż w ocenie Sądu zaistniały przesłanki do podważenia mocy dowodowej przedstawionych dokumentów „wezwania do zapłaty” – mających walor dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.). Z dokumentami takimi nie wiąże się domniemanie prawne, że ich treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy (tak m.in.. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 19 grudnia 2012 r., II CNP 41/12, LEX nr 1288620), dlatego też zaprzeczenie ich mocy dowodowej poparte przekonywającą argumentacją prowadzi do konieczności wykazania przez stronę, która wywodzi stosowne skutki prawne ze złożonego dokumentu, wykazania ich przy użyciu dodatkowych dowodów.

Sąd po skonfrontowaniu wezwań do zapłaty z zarzutami kuratora pozwanego odmówił wiarygodności dokumentom prywatnym.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód powołał się na okoliczność, iż pomiędzy stronami niniejszego procesu dwukrotnie doszło do zawarcia umowy przewozu osoby, a do powstałego stosunku prawnego zastosowanie znajduje ustawa z dnia 15 listopada 1984 roku Prawo przewozowe (tekst jednolity Dz.U. z 2000 roku, Nr 50, poz. 601 z późn. zm) – art. 1 ust. 1 tejże ustawy.

Stosownie do przepisu art. 16 ust. 1 powołanej ustawy umowę przewozu zawiera się przez nabycie biletu na przejazd lub spełnienie innych określonych przez przewoźnika warunków dostępu do środka transportowego, a w razie ich niustalenia - przez samo zajęcie miejsca w środku transportowym.

Zgodnie zaś z § 1 ust 3 regulaminu przewozu osób i bagażu środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.(...)ustalonego w uchwale nr XXX/596/2004 Rady Miasta (...)z dnia 13 maja 2004 r. za zawarcie umowy przewozu uważa się wejście do pojazdu, a w metrze – wejście do strefy biletowej metra. Pasażer niezwłocznie po zawarciu umowy przewozu zobowiązany jest skasować bilet papierowy lub aktywować bilet zakodowany na (...) Karcie Miejskiej. W razie stwierdzenia w czasie kontroli przeprowadzonej przez przewoźnika lub osobę przez niego upoważnioną braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona pobierają właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiają wezwanie do zapłaty (art. 33a ust. 1 i 3 ustawy Prawo przewozowe).

Sąd podziela stanowisko, iż opłata dodatkowa, nakładana na podróżnego jest swego rodzaju karą umowną, przewidzianą w art. 483 k.c. ((...) M., Opłata dodatkowa to kara umowna. Rzeczpospolita 1998.3.16). Zgodnie z poglądami judykatury i doktryny - kara umowna przewidziana w art. 483 k.c. stanowi odszkodowanie umowne i jak każde odszkodowanie przysługuje na zasadzie winy, a więc jest ona należna, jeżeli niewykonanie lub nienależyte

wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1968 r., II CR 419/67, LEX nr 6299, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 1969 r., I CR 580/69, LEX nr 6459, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, LEX nr 55513).

W niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości, iż ciężar udowodnienia przesłanek nałożenia na pozwanego obowiązku uiszczenia opłaty za przejazd wraz z opłatą dodatkową spoczywał na stronie powodowej. Podkreślić przy tym należało, że jak zauważono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2010 r. I BU 8/10, wykrycie prawdy przez Sąd ogranicza się w zasadzie do przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez strony, na nich spoczywa ciężar dowodu (art. 6 k.c.), zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontradiktoryjności procesu i ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych. Działanie Sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest po uchyleniu art. 3 § 2 k.p.c. dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 czerwca 2009 r., sygn. akt IV CSK 71/09, przedstawienie przez stronę dowodu w celu wykazania określonych twierdzeń o faktach sprawy, z których wywodzi ona korzystne dla siebie skutki, nie jest jej prawem czy obowiązkiem procesowym, lecz ciężarem procesowym, wynikającym i zagwarantowanym przepisami prawa, przede wszystkim w jej własnym interesie. To interes strony, jakim jest wygranie procesu, nakazuje jej podjąć wszelkie możliwe czynności w celu udowodnienia przedstawionych twierdzeń o faktach; strony nie można zmusić do ich podjęcia. O tym, co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie decydują przede wszystkim przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne i prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego.

Przepis art. 232 k.p.c. stanowi zaś, że strony zobowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Powyżej powołane przepisy statuują jedną z podstawowych zasad procesu cywilnego, jaką jest zasada kontradiktoryjności. Zgodnie z jej założeniem, ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie, a także że sąd orzekający nie jest obciążony odpowiedzialnością za rezultat postępowania dowodowego, którego dysponentem są strony (por. wyrok SN z dnia 07 października 1998 r., II UN 244/98, OSNP 1999/20/662). Rola sądu nie polega bowiem na wykonywaniu obowiązków procesowych ciążących na stronach (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 27 listopada 1996 r., III Aua 26/96, OSNC 1997/1/4). Rzeczą sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do prowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy w pierwszej kolejności rację należało przyznać kuratorowi pozwanego, który podnosił, że przedłożone przez powoda dwa wezwania do zapłaty nie stanowią dowodu istnienia roszczenia powoda, bowiem podpisy złożone pod wymienionymi dokumentami w krótkim czasie (około miesiąca) na imię i nazwisko pozwanego znacznie różnią się od siebie.

Wskazać należy, że brak jest legalnej definicji podpisu, w związku z czym konieczne jest odwołanie się do dorobku wypracowanego przez doktrynę i orzecznictwo w zakresie charakterystyki podpisu.

Dyrektywy językowe i funkcja nadana podpisowi wymagają, aby podpis wskazywał jego autora i dane, które go indywidualizują. Należą do nich przede wszystkim imię i nazwisko, przy czym funkcję indywidualizującą pełni głównie nazwisko - podpis, zatem powinien zawierać imię i nazwisko lub co najmniej nazwisko podpisującego (confer Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza. Część ogólna, S. Dmowski, S. Rudnicki LexisNexis, wydanie X, Warszawa 2011, baza LexPolonica)

Duże znaczenie dla ustalenia stosownej formy podpisu, w ocenie Sądu, będzie miało orzecznictwo odnoszące się do spraw zapadłych na gruncie prawa wekslowego. Wskazać chociażby należy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w Uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 30 grudnia 1993 r. (confer III CZP 146/93 Lex Polonica nr 298632) wskazał, że podpis wystawcy weksla musi obejmować, co najmniej nazwisko. Prawo wekslowe nie wymaga dla ważności weksla, aby podpis był czytelny. Podpis nieczytelny powinien jednak być złożony w formie zwykle używanej przez wystawcę.

W świetle powyższego uznać należy, że powód pragnąc wykazać, że podpisy zostały złożone przez osobę, której dane zostały ujęte w wezwaniu do zapłaty, powinien przedłożyć dokumenty potwierdzające, że pozwany posługuje się w obrocie codziennym dwoma różniącymi się między sobą podpisami jak w załączonych wezwaniach. Ewentualnie do uznania powództwa w części, powód winien wykazać, że pozwany posługuje się takim samym rodzajem podpisu jak jeden z podpisów na załączonych wezwaniach. Nie sposób przy tym uznać, że którykolwiek z podpisów jest wiarygodny. Z uwagi, że wezwania do zapłaty są jedynymi środkami jakie miały wykazać zasadność roszczenia, uznać należy, że powód wymogowi temu nie sprostał.

Jednocześnie powód nie przedstawił innych dowodów pozwalających na weryfikację twierdzeń powoda. Powód w toku postępowania nie podjął aktywnej polemiki z zarzutami strony pozwanej odnośnie waloru dowodowego przedstawionego materiału, mając możliwość zapoznania się ze stanowiskiem strony przeciwnej i wykazać zasadność swoich twierdzeń, pełnomocnik powoda pozostał bierny, dobrowolnie zrezygnował z udziału w rozprawie. Z dokumentem prywatnym nie wiąże się domniemanie prawne, iż jego treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy. Dokumenty te z reguły mają dużą wartość dowodową przeciwko osobie, od której pochodzą, natomiast dowód ten ma znacznie mniejszą moc dowodową, jeżeli miały przemawiać na rzecz strony, która go sporządziła, jak ma to miejsce w niniejszym przypadku (wezwanie do zapłaty jest wszak oświadczeniem woli wierzyciela, żądającego od dłużnika spełnienia świadczenia, do którego wierzyciel we według swej wiedzy jest uprawniony).

Nadto wezwania przedstawione przez powoda nie zawierają wszystkich, wymienionych w § 8 Rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie ustalania stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego, elementów jakim winno odpowiadać wezwanie do zapłaty. Mianowicie brak jest wskazania (pkt 6) terminu uregulowania należności, (pkt 7) nazwy banku i numer konta, na które należy wpłacić należność, (pkt 8) pouczenia o możliwości złożenia reklamacji, ze wskazaniem adresu jednostki, w której można ją złożyć.

Powód nie wykazał więc, aby umowy w rzeczywistości zostały zawarte, a pozwany nie dopełnił swoich obowiązków i zaistniała podstawa do obciążenia go karą umowną w postaci opłaty dodatkowej za przejazd bez ważnego dokumentu przewozu. Jak już natomiast wcześniej wskazano, nie jest rzeczą Sądu zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. W świetle powyższego uznać należy, iż powodowi nie przysługuje w stosunku do pozwanego roszczenie o zapłatę kwot wskazanych w pozwie.

Mając powyższe na uwadze na podstawie wyżej powołanych przepisów powództwo należało oddalić. W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

Dnia 26.01.2015 r.